

Diumenge 13 de febrer, 18:30 h AUDITORI

Silenci, se somia! Jan Svankmajer

Una nova pel·lícula de Svankmajer és un esdeveniment, sobretot si s'ha especulat que *Lunacy* (2005) podria haver estat l'última. «Sempre vaig voler fer una pel·lícula en què el somni es confongués amb la realitat i viceversa», afirma Svankmajer en el divertit i honest pròleg del seu llargmetratge més recent. El mestre txec torna al collage animat amb aquesta «comèdia psicoanalítica, en la qual no hi ha gaires coses de les quals puguem riure», i que narra la història d'Eugène i la seva aventura amb la dona dels seus somnis, mitjançant sessions de psicoanàlisi.

Surviving Life, Jan Svankmajer, República Txeca, 2010, 35 mm, 109 min (VO subt. cast.)

DECÀLEG

1.- No oblideu mai que de poesia només n'hi ha una. El peritatge expert i professional és el contrari de la poesia. Abans de posar-te a rodar una pel·lícula, escriu una poesia, pinta un quadre, fes un collage, escriu una novel·la o un assaig, etc. Tan sols si cultives la universalitat d'expressió tindràs la garantia de rodar una bona pel·lícula

2.- Entrega't sense reserves a les teves obsessions. No tens cosa que tingui més valor. Les obsessions són reductes de la infantesa. I precisament dels abismes de la infantesa provenen els més grans tresors. En aquesta direcció sempre s'ha de mantenir la porta oberta. No importen els records, importen els sentiments. No importa la consciència, importa l'inconscient. Deixa que aquest riu subterrani flueixi per el teu interior. Concentra't en ell però al mateix temps concentra't al màxim. Al rodar una pel·lícula has d'estar submergit en ella les 24 hores del dia. Aleshores, totes les teves obsessions i la teva infantesa sencera es traslladaran a aquest film, abans de que arribis a donar-te compte de manera conscient. La teva pel·lícula serà un triomf de l'infantilisme. I d'això es tracta.

3.- Serveix-te de l'animació com d'una operació màgica. Animació no vol dir moure coses inanimades, sinó dotar-les de vida. Més ben dit, el seu despertar a la vida. Abans d'animar un objecte en una pel·lícula, intenta comprendre'l. D'alguna manera, més que comprendre la seva funció utilitària, comprendre la seva vida íntima. Els objectes, sobretot els objectes vetusts, van ser testimonis de diversos successos i destins que van deixar en ells la seva empremta. En diferents circumstàncies van ser tocats per homes dominats per diverses emocions que van deixar

impresos en ells els seus estats psíquics. Si aspirem a visualitzar aquests continguts mitjançant la càmera, has d'escoltar-los amb atenció. En alguns casos, durant llargs anys. Primer has de ser un col·leccionista, després un cineasta. El do de la vida mitjançant l'animació ha de transcórrer de forma natural. Ha de partir dels objectes, no dels teus propis desitjos. Mai violis els objectes. No narris les teves pròpies històries a través dels objectes, sinó les històries que són les seves.

4.- Confon constantment el somni amb la realitat i viceversa. No hi ha transicions lògiques. Entre el somni i la realitat tan sols hi ha un brevíssim gest físic: obrir i tancar les parpelles. En el somni diürn fins i tot aquest gest sobra.

5.- Al moment de decidir-te a què concediràs la preferència -a la visió ocular o a la vivència somàtica-, cedeix sempre la prioritat al cos, ja que el tacte és un sentit més antic que la vista i és una experiència més fonamental. A més, a la civilització audiovisual contemporània, l'ull està notablement cansat i

'deteriorat'. L'experiència del cos és més autèntica, lliure del llast de l'esteticisme. Mai has de perdre de vista el punt de fuga que és la sinestèsia.

6.- Quant més aprofundeixis l'argument fantàstic, tant més realista hauràs de ser amb els detalls. Aquí et convé recolzar-te plenament en l'experiència del somni. No tinguis por a caure en les descripcions 'avorrides', les obsessions pedants, els 'detalls insignificants', allò documental si és que vols convèncer a l'espectador de que tot el que està veient a la pel·lícula li pertoca íntimament i no és cosa aliena al seu món, sinó quelcom en el que està 'capbussat fins a les orelles' sense ser-ne conscient. L'has de convèncer d'això utilitzant tots els trucs que posseïxis.

7.- La imaginació és subversiva perquè oposa allò possible a allò real. Per aquest motiu, serveix-te sempre de la teva imaginació més desenfrenada. La imaginació és el do més gran que la humanitat ha rebut. I és la imaginació la que fa a l'home un ser humà, no el treball. La imaginació, la imaginació, la imaginació...

8.- Per principi, escull temes per als que tens un sentiment ambivalent. Aquesta ambivalència ha de ser suficientment forta (profunda), incontrovertible, de manera que puguis caminar al fil sense caure a un costat o altre, o en els dos al mateix temps. Tan sols així evitaràs el més gran dels pecats: una pel·lícula de tesi.

9. Cultiva la teva creativitat com a forma d'auto-teràpia. Aquesta actitud antiestètica porta a la creativitat a les portes de la llibertat. Si la creació artística té un sentit, és essencialment el d'alliberar-

nos. Ninguna pel·lícula (pintura o poesia) pot alliberar a un espectador si primer no s'ha alliberat del seu propi autor. Tot el demés és una qüestió de pura 'subjectivitat comuna'. La creació artística com una alliberació permanent.

10.- Dóna sempre preferència a la creació, a la continuïtat del model interior o de l'automatisme psíquic respecte a la vida. Una idea, inclús la millor, no pot constituir un motiu suficient per a fer una pel·lícula. Crear no significa anar donant tombs d'una idea a una altra. Una idea es converteix en part del procés creatiu tan sols en el moment en el que el tema que vols expressar és plenament compromès. Solament així, les idees correctes arribaran. La idea és només un dels components del procés creatiu, no cert impuls per de cop se creatiu. Ai treballis, improvisa sempre. El guió és important per al producte però no per a tu. És només un document no obligatori al qual retornar quan la inspiració et decep. Si això et succeeix més de tres cops durant la filmació d'una pel·lícula, es tracta d'una senyal: o estàs treballant incorrectament la pel·lícula o ja està acabada.

...

Malgrat haver formulat un decàleg en un paper, no significa que conscientment l'utilitzi. Aquestes regles, d'alguna manera, han aparegut en els meus treballs, però no les precedeixen. De totes maneres, les regles existeixen per a ser trencades (no per a ser evitades). Però hi ha una regla que si es trenca (o pitjor encara, si s'evita), és destructiva per a l'artista: mai subordinis la teva obra al servei d'una altra cosa que no sigui la llibertat.

Jan Svankmajer, 1999

Programació: Carolina López

Properes sessions d'Xcèntric:

Dijous, 17 de febrer, 20h: **Model Estàndard. El cinema de Morgan Fisher**

Diumenge, 20 de febrer, 18:30: **Qu'ils reposent en révolte (Des figures de guerre), Sylvain George**

Si vols rebre el newsletter d'Xcèntric, subscriu-te al butlletí que trobaràs aquí: http://www.cccb.org/es/subscripcio_newsletter

+ INFO en <http://www.cccb.org/xcentric/es> o en Facebook XCENTRIC CINEMA

